Τον Δεκέμβρη ξέσπασε μεγάλη λαϊκή εξέγερση στο Περού. Δύο μήνες μετά η φωτιά συνεχίζει να καίει ακόμα. Πώς φτάσαμε ως εδώ;

του Αλέξη Λιοσάτου

Πριν εκλεγεί ο Πέδρο Καστίγιο Πρόεδρος το 2021 προηγήθηκε μια πενταετία πολιτικής αστάθειας που σημαδεύτηκε από την διαρκή σύγκρουση ανάμεσα στο Κογκρέσο, όπου πλειοψηφούσε μόνιμα η σκληρή δεξιά, και τον εκάστοτε Πρόεδρο, που, στον ένα ή τον άλλο βαθμό, επεδίωκε την ρήξη με την κληρονομιά της ιδιότυπης χούντας του Φουτζιμόρι (δεκαετία του ’90).

Τη χώρα από παλιά χαρακτήριζαν βαθιές κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες αποτέλεσαν το έδαφος πάνω στο οποίο αναπτύχθηκε το αντάρτικο της μαοϊκής οργάνωσης «Φωτεινό Μονοπάτι» τη δεκαετία του ’80. Την εκλογή του Φουτζιμόρι το 1990 ακολούθησε το «αυτοπραξικόπημα» του 1992, όπου ο ίδιος με την αρωγή του στρατού και της αστικής τάξης διέλυσε το Κογκρέσο και τις δομές της δικαστικής εξουσίας, εγκαθιδρύοντας δικτατορία. Η χούντα οικονομικά ακολούθησε το «Δόγμα του Σοκ», υπό την επιτροπεία του ΔΝΤ: αυστηρή λιτότητα, τεράστιες αυξήσεις στους λογαριασμούς ΔΕΚΟ και στις τιμές των καυσίμων κλπ… Εκπόνησε νέο Σύνταγμα το 1993, το οποίο με μικρές τροποποιήσεις ισχύει μέχρι σήμερα, ενώ η κυβέρνησή του χαρακτηρίστηκε και από άλλα αντιδραστικά μέτρα, όπως το ναζιστικό πρόγραμμα στείρωσης των φτωχών.

Από το 2016 το Περού εισήλθε σε περίοδο πολιτικής αστάθειας,

με εκλογή 4 Προέδρων και τον Καστίγιο 5^{ο} στη διαδοχή, πριν καθαιρεθεί κι αυτός στις αρχές του Δεκεμβρίου.

Το 2019 ο (3ος από το 2016) προέδρος Βισκάρα συγκρούστηκε με τη φουτζιμορική πλειοψηφία στο Κογκρέσο, και προσπάθησε να κάνει ό,τι έκανε πρόσφατα και ο Καστίγιο, δηλαδή να διαλύσει το Κογκρέσο, με το Κογκρέσο να αποπειράται να τον καθαιρέσει. Τελικά το Κογκρέσο διαλύθηκε (με τον κόσμο να υποστηρίζει τη διάλυσή του κατά 85-90%). Ωστόσο οι εκλογές για νέο Κογκρέσο βγάλανε και πάλι δεξιά πλειοψηφία, η οποία τελικά κατάφερε να καθαιρέσει τον Βισκάρα το 2020 με κατηγορίες για διαφθορά. Και τότε μαζικές λαϊκές διαδηλώσεις υπερασπίστηκαν τον Βισκάρα και στράφηκαν εναντίον του Κογκρέσου, όπως γίνεται και σήμερα.

Το 2021 ο Πέδρο Καστίγιο, υποψήφιος του αριστερού κόμματος «Ελεύθερου Περού» (με αναφορές στον σοσιαλισμό, μαρξισμό κλπ) εκλέχτηκε επόμενος Πρόεδρος, όντας μέχρι πρότινος ένας άγνωστος σχετικά ιθαγενής δάσκαλος. Η ιστορία του Καστίγιο θυμίζει την ιστορία του ΣΥΡΙΖΑ το 2012. Η πρωτιά του Πέδρο Καστίγιο, στον πρώτο γύρο με ποσοστό 19%, αποτέλεσε έκπληξη. Μόλις ένα μήνα πριν, οι δημοσκοπήσεις του έδιναν 3-5%. Δεύτερη με ποσοστό 13%, βγήκε η Κέικο Φουτζιμόρι, ηγέτιδα του (ακρο)δεξιού κόμματος «Λαϊκή Δύναμη» και κόρη του φυλακισμένου πρώην δικτάτορα Αλμπέρτο Φουτζιμόρι. Τελικά ο Καστίγιο επικράτησε και στον β’ γύρο των εκλογών.

Η εκλογική καμπάνια του Πέδρο Καστίγιο έφερε από την αρχή μέχρι το τέλος της, το στίγμα των κοινωνικών αγώνων της προηγούμενης περιόδου. Έθετε στο κέντρο το ζήτημα των ταξικών ανισοτήτων (με κεντρικό το σύνθημα «Κανένας φτωχός σε μια πλούσια χώρα») και εγγυόταν την προκήρυξη Συντακτικής Συνέλευσης για αλλαγή του χουντικού και νεοφιλελεύθερου Συντάγματος Φουτζιμόρι.

Στο Περού τα κοινωνικά προβλήματα είναι εκρηκτικά: Κάτω ή πολύ κοντά στο όριο της φτώχειας ζουν τα 2/3 της κοινωνίας. Έτσι δεν προκαλεί εντύπωση πως οι πιο φτωχοί αγροτικοί και ιθαγενικοί πληθυσμοί, σε 16 εκλογικές περιφέρειες γύρω από τις Άνδεις, τον ψήφισαν με ποσοστά πάνω από 80%!

Ο Καστίγιο προχώρησε σε κάποιες φιλολαϊκές μεταρρυθμίσεις, όπως την επιδότηση του υγροποιημένου φυσικού αερίου για τους πολίτες. Παρ' όλα αυτά, δεν υλοποίησε τις πλέον σημαντικές όψεις του προγράμματος βάσει του οποίου εκλέχθηκε, για δραστική αύξηση της φορολόγησης των εξορυκτικών βιομηχανιών, ώστε να χρηματοδοτηθεί ένα πρόγραμμα δημοσίων δαπανών, η εθνικοποίηση των ορυχείων, του φυσικού αερίου, του πετρελαίου, των υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων και των τηλεπικοινωνιών κ.ά.

Σε μεγάλο βαθμό η πρόθεση για «κωλοτούμπα» και συμβιβασμό του Καστίγιο είχε διαφανεί από νωρίς. Από τον πρώτο ως τον δεύτερο γύρο των εκλογών και στη συνέχεια καθώς γίνονταν γνωστά τα αποτελέσματα, επιδόθηκε σε έναν αγώνα εξευμενισμού των ΜΜΕ, της άρχουσας τάξης, των αγορών, των πολυεθνικών και του διεθνούς κατεστημένου.

Προχώρησε σε ορισμό ως υπουργών διαφόρων τεχνοκρατών, ακόμα και δεξιών-φιλοφουτζιμορικών, στην κυβέρνηση. Για παράδειγμα ο

Πέδρο Φράνκε, πρώην στέλεχος της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Κεντρικής Τράπεζας του Περού, ανέλαβε Υπουργός Οικονομικών και δήλωνε με την κάλυψη του Καστίγιο: «ο Καστίγιο δεν είναι ο νέος Ούγκο Τσάβες…», «Δεν θέλουμε να εθνικοποιήσουμε τις εξορυκτικές και πετρελαϊκές εταιρείες, ή άλλους τομείς της οικονομίας. Δεν θέλουμε να γενικεύσουμε τον έλεγχο των τιμών όπως ο Τσάβες»…

Παρ' όλα αυτά ο Καστίγιο όρισε ως υπουργούς και ορισμένους αριστερούς, κι αυτός ήταν ο λόγος που ο Στρατός διαμαρτυρήθηκε διότι «για πρώτη φορά η κυβέρνηση δεν τους συμβουλεύτηκε περί των κατάλληλων για τις υπουργικές θέσεις». Ο πιο αριστερός από τους υπουργούς υποχρεώθηκε σε παραίτηση μόλις 19 μέρες μετά: ο κομμουνιστής και πρώην αντάρτης Έκτορας Μπεχάρ ορίστηκε υπουργός Εξωτερικών και ξεκίνησε ανατροπές στην «παραδοσιακή» περουβιάνικη εξωτερική πολιτική. Ο υποτιθέμενος λόγος απομάκρυνσής του ήταν πως «προσέβαλε» το πολεμικό ναυτικό της χώρας. Ο ίδιος δήλωσε: «Δεν παραιτήθηκα, μου ζήτησαν να αποχωρήσω… Το μεγαλύτερο πρόβλημα που δημιουργεί η 'παραίτησή" μου, είναι πως τώρα κάθε απόφαση του Καστίγιο θα πρέπει να έχει την έγκριση των Ενόπλων Δυνάμεων». Πράγματι, με την εκδίωξη του Μπεχάρ το σύστημα και ο στρατός λάμβαναν το μήνυμα από τον Καστίγιο για πρόθεση «νομιμοφροσύνης» και υποταγής.

Κάθε φορά που κάποιος υπουργός της κυβέρνησης ανακοίνωνε κάποια φιλολαϊκή μεταρρύθμιση, οι «αγορές» απαντούσαν με ακαριαία υποτίμηση του περουβιανού νομίσματος ωθώντας τον Πρόεδρο σε νέους συμβιβασμούς, με αποτέλεσμα να χάσει σε μεγάλο βαθμό τόσο τη στήριξη του κόμματός του όσο και τη δημοτικότητά του. Μάλιστα ξέσπασαν μεγάλες λαϊκές κινητοποιήσεις, διεκδικώντας αιτήματα τα οποία βρίσκονταν στο προεκλογικό πρόγραμμα του Καστίγιο: Παύση της επέκτασης ορυχείων, αυξήσεις μισθών, προσλήψεις κ.ά.

Έστω και συμβιβασμένος πάντως ο Καστίγιο δεν ήταν επιθυμητός από την αστική τάξη, είτε γιατί φρέναρε τα ακόμα πιο αντιδραστικά μέτρα (τις λεγόμενες «αναγκαίες μεταρρυθμίσεις») είτε (και πιθανά κυρίως) γιατί γεννούσε προσδοκίες στον κόσμο

από τα κάτω που τον πίεζε και οδηγούσε σε μπρος-πίσω. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, η Δεξιά και η Δικαιοσύνη υπέσκαψαν συστηματικά τον Καστίγιο, παρεμπόδισαν νομοσχέδιά του, άνοιξαν 6 υποθέσεις για σκάνδαλα εις βάρος του σε χρόνο ρεκόρ κλπ … Ήταν απολύτως σαφές ότι η αντιδραστική πλειοψηφία του Κογκρέσου επεδίωκε να τον ανατρέψει.

Η πρόσφατη πολιτική κρίση που παρουσιάστηκε από τα δυτικά αστικά ΜΜΕ ως αποτυχημένο πραξικόπημα του Καστίγιο, ήταν η ύστατη απόπειρά του να αντισταθεί στο βαθύ κράτος και την κληρονομιά της χούντας Φουτζιμόρι και να αποφύγει την καθαίρεση, έστω κι αν δεν τα κατάφερε. Κινούμενος στα όρια της συνταγματικής νομιμότητας (όπως ο Βισκάρα), στις 7/12 προσπάθησε να διαλύσει το Κογκρέσο, ώστε η χώρα να οδηγηθεί σε εκλογές που θα αναδείκνυαν Συντακτική Συνέλευση για να αλλάξει το αντιδραστικό Σύνταγμα της χώρας. Ανακοίνωσε ότι θα κυβερνούσε με διατάγματα υπό καθεστώς έκτακτης ανάγκης και θα προκήρυσσε νέες βουλευτικές εκλογές εντός μάξιμουμ 9 μηνών. Ο Καστίγιο ισχυρίστηκε ότι το Κοινοβούλιο δυσχέραινε το κυβερνητικό έργο ενώ υποσχόταν και άμεση «αναδιοργάνωση του δικαστικού συστήματος». Η απόπειρα του Καστίγιο ήρθε ως απάντηση στην τρίτη κατά σειρά απόπειρα αποπομπής του για διαφθορά.

Ωστόσο το Κογκρέσο στις 8/12 συνεδρίασε και τον καθαίρεσε με μεγάλη πλειοψηφία. Ο Καστίγιο κατηγορήθηκε ότι «προκάλεσε πραξικόπημα και παραβίασε το Σύνταγμα». Ο πρώην –πλέον- Πρόεδρος προσπάθησε να ζητήσει άσυλο στην πρεσβεία του Μεξικού, αλλά τελικά συνελήφθη. Η αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Καστίγιο, Ντίνα Μπολουάρτε, από το κόμμα του Καστίγιο, ορκίστηκε ως αντικαταστάτριά του, διόρισε (κι άλλους) δεξιούς υπουργούς στην κυβέρνηση και έλαβε τη στήριξη των ΗΠΑ.*

Η ουσία είναι ότι το κράτος και οι ένοπλες δυνάμεις (όπως και ο δυτικός ιμπεριαλισμός) στήριξαν σύσσωμοι το Κογκρέσο και όχι τον Καστίγιο.

Από τη στιγμή της καθαίρεσης Καστίγιο η αντίσταση στο

πραξικόπημα της ολιγαρχίας και του Κογκρέσου ξέσπασε και απλώθηκε σε όλο το Περού. Η ολιγαρχία και η δεξιά του Κογκρέσου, λανθασμένα εκτίμησαν ότι η βάση υποστήριξής του Καστίγιο ήταν αποθαρρυμένη, οπότε θα μπορούσαν να τον εκδιώξουν με ευκολία. Οι αστοί, διαθέτοντας ταξική συνείδηση, είχαν δίκιο ότι η μόνη ελπίδα του Καστίγιο βρισκόταν στο να στηριχτεί στις φτωχές μάζες. Ο ίδιος ο Καστίγιο όμως ήταν ρεφορμιστής και ως τέτοιος είχε τις γνωστές (και πληρωμένες με αίμα και πόνο από την εργατική τάξη πολλάκις στην ιστορία) αυταπάτες: λίγες μέρες πριν από την καθαίρεσή του, αναζήτησε στήριξη στη διοίκηση του στρατού, μπροστά στην επαπειλούμενη ανατροπή του. Δεν πήρε ποτέ απάντηση. Ο Στρατός που από το 1980 έως το 1992 έσφαξε δεκάδες χιλιάδες αμάχους κατά τη διάρκεια της καταστολής του κομμουνιστικού αντάρτικου του «Φωτεινού Μονοπατιού» και στήριξε τη χούντα, δεν υπήρχε περίπτωση να στηρίξει κάποιον δηλωμένο, έστω στα λόγια, αριστερό-προοδευτικό ηγέτη.

Αυτό που εντυπωσίασε και δεν περίμεναν οι από πάνω ήταν η εισβολή των μαζών στο προσκήνιο. Τα χαμηλά –πλέον- ποσοστά δημοτικότητας του Καστίγιο, δεν εμπόδισαν τον κόσμο της δουλειάς να συνειδητοποιήσει τι διακυβεύεται και να βγει στους δρόμους. Όσο απαξιωμένος και να ήταν ο Καστίγιο, έγινε αντιληπτό ότι εκτυλίσσεται μια ρεβανσιστική πραξικοπηματική απόπειρα των δυνάμεων της ολιγαρχίας και του Φουτζιμορισμού, που αν νικούσε θα στρεφόταν σύντομα ενάντια στους φτωχούς. Μίλησε η συσσωρευμένη πείρα δεκαετιών…

Από τον βορρά ως το νότο, ξεσηκώθηκε εξέγερση ενάντια στους πραξικοπηματίες και το Κογκρέσο. Προέκυψε πανεθνική κινητοποίηση, με συγκεκριμένες περιοχές να κηρύσσουν κατάσταση εξέγερσης και γενικές απεργίες. Δρόμοι και αεροδρόμια αποκλείστηκαν, αστυνομικά τμήματα, δικαστικές αρχές και εφορίες πυρπολήθηκαν, ενώ σε μια περιφέρεια ο λαός πήρε ομήρους κάποιους αστυνομικούς.

Στις 10 Δεκεμβρίου, η Έκτακτη Εθνική Συνέλευση Επιτροπών και των Κοινωνικών Οργανώσεων του Περού, με 200 αντιπροσώπους σε εθνικό επίπεδο, διατύπωσε τα ακόλουθα αιτήματα: απελευθέρωση του Καστίγιο, διάλυση του Κογκρέσου, σύγκληση Συντακτικής Συνέλευσης και κάλεσε σε Γενική Απεργία στις 15 Δεκεμβρίου. Την ίδια μέρα οι φοιτητές κάλεσαν σε γενική αποχή, οι εκπαιδευτικοί απεργία και οργανώθηκε διαδήλωση στην πρωτεύουσα Λίμα. Ακόμα και κάποια κόμματα που στήριξαν στο Κογκρέσο την ανατροπή Καστίγιο άλλαξαν στάση και κάλεσαν στις κινητοποιήσεις. Η κυβέρνηση κήρυξε κατάσταση έκτακτης ανάγκης για 30 μέρες και επιστράτευσε στρατό και αστυνομία για να καταστείλει τις λαϊκές αντιδράσεις. Στις 15/12 μεγάλες και μαχητικές διαδηλώσεις κατέκλυσαν τους δρόμους και τις πλατείες των κυριότερων πόλεων του Περού, με την καταστολή να είναι βάρβαρη, με δεκάδες διαδηλωτές νεκρούς και εκατοντάδες τραυματίες, μεταξύ τους αρκετά παιδιά και έφηβοι. Ρίχνοντας κι άλλο «λάδι στη φωτιά», ο ανώτατος δικαστής ανακοίνωσε τη 18μηνη προφυλάκιση στον Καστίγιο, για το έγκλημα της «συνωμοσίας για εξέγερση». Παράλληλα, η Μπολουάρτε απέρριψε το

ενδεχόμενο να παραιτηθεί, η ίδια και το Κογκρέσο ανακοίνωσαν οτι εκλογές θα γίνουν … το 2026, σφετεριζόμενη ουσιαστικά τη θητεία του Καστίγιο.

Η Μπολουάρτε για άλλη μια φορά υποτίμησε το κίνημα. Στο πρώτο κύμα καταστολής και νεκρών ζήτησε "συγγνώμη" και άλλαξε μερικούς υπουργούς, νομίζοντας πως η χώρα θα επιστρέψει στην ομαλότητα, αξιοποιώντας και την ανάπαυλα των Χριστουγέννων, αλλά δεν έγινε έτσι. Την Τετάρτη 4 Ιανουαρίου στη Λίμα οργανώθηκαν απεργίες και διαδηλώσεις, Στις 9 Ιανουαρίου, υπήρξαν και πάλι μαζικές κινητοποιήσεις. Η κυβέρνηση του Περού κήρυξε στις 14/1 κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην πρωτεύουσα Λίμα και σε άλλες περιοχές για 30 ημέρες, εξουσιοδοτώντας τον στρατό να παρέμβει για την τήρηση της τάξης και αναστέλλοντας πολλά συνταγματικά δικαιώματα όπως η ελευθερία μετακίνησης και η ελευθερία του συνέρχεσθαι.

Το αποκορύφωμα της εξέγερσης ήταν η γενική απεργία 19 Ιανουαρίου και μεγάλη πανεθνική κινητοποίηση και διαδήλωση στη Λίμα, που από τον Τύπο ονομάστηκε η «κατάληψη της Λίμα». Η απεργία της 19ης Σεπτεμβρίου κατέστησε οριστικά πανεθνική τη λαϊκή εξέγερση του Περού. Ήδη από μερικές μέρες πριν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες είχαν οργανώσει καταλήψεις και είχαν ανοίξει τις σχολές τους για να φιλοξενηθούν και να κοιμηθούν οι διαδηλωτές που έφταναν στην πρωτεύουσα από τις επαρχίες. Στις 19/1 στήθηκαν δεκάδες οδοφράγματα, με ευρεία λαϊκή υποστήριξη και ακολούθησαν συγκρούσεις με αυτοσχέδιο εξοπλισμό με τις ένοπλες δυνάμεις.

Στις 20 Ιανουαρίου οι δυνάμεις καταστολής εισέβαλαν στο Πανεπιστήμιο του Σαν Μάρκος με τανκς και βόμβες, συλλαμβάνοντας 200 ακτιβιστές. Υπό την πίεση του κινήματος τους η κυβέρνηση τους απελευθέρωσε σχεδόν όλους σχετικά γρήγορα. Ο απολογισμός της άγριας καταστολής μετρούσε ήδη χρήση δακρυγόνων, πλαστικών σφαιρών και ξυλοδαρμών, εκατοντάδες τραυματίες και συλληφθέντες, σύλληψη ηγετών αγωνιστών με κατηγορίες για τρομοκρατία, κινητοποίηση ακροδεξιών αντιδιαδηλώσεων και τουλάχιστον 66 νεκρούς. Οι

διαδηλώσεις συνέχισαν σε καθημερινή βάση τουλάχιστον τις επόμενες 10 μέρες στη Λίμα.

Στις 24/1 οργανώθηκε μεγάλη διαδήλωση στο κέντρο της Λίμα, όπως και στις 4/2, ενώ χτες στις 9/2 κλήθηκε νέα πανεθνική μέρα δράσης.

Συνολικά οι διαδηλωτές πυρπόλησαν δεκάδες αστυνομικά τμήματα, κατέλαβαν δημόσια κτίρια και αεροδρόμια μπλοκάροντας τις τουριστικές ροές, μπλόκαραν δρόμους και σιδηροδρόμους, με την κατάσταση να αρχίσει να μετουσιώνεται σε ελλείψεις καυσίμων και τροφίμων.

Η σημερινή κατάσταση είναι αυτή μιας ολοένα και πιο αδύναμης κυβέρνησης, πολιτικά, που υποστηρίζεται από τις δυνάμεις καταστολής και το Κογκρέσο. Στις αρχές Φλεβάρη παραιτήθηκε ο 4ος υπουργός της κυβέρνησης. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι το 70% επιθυμεί ένα νέο σύνταγμα, το 88% αποδοκιμάζει την κυβέρνηση και το 75% δεν εμπιστεύεται την παρούσα σύνθεση του Κογκρέσου. Η κυβέρνηση απομονώνεται ακόμη και μεταξύ των μεσαίων στρωμάτων, σε μεγάλες πόλεις όπως η Λίμα.

Οι εξεγερμένες μάζες στη συντριπτική τους πλειοψηφία δεν αγωνίζονται για την επιστροφή Καστίγιο στην κυβέρνηση. Ακόμα και το αίτημα για αποφυλάκισή του δεν είναι αυτό που κυριαρχεί. Τον τόνο δίνουν τα αιτήματα για κοινωνική και δημοκρατική αλλαγή: Εκλογές, Συντακτική Συνέλευση και Νέο Σύνταγμα, Διάλυση του Κογκρέσου. Η Δεξιά έχει ταυτιστεί με τη φτώχεια και την καταστολή, τις βιομηχανίες επέκτασης των ορυχείων που αφήνουν τους αγρότες στην πείνα κλπ

Ήταν τέτοια η μαζικότητα των διαδηλώσεων και η σφοδρότητα των συγκρούσεων αυτό το δίμηνο της εξέγερσης, που ανάγκασε την κυβέρνηση Μπολουάρτε να μαζέψει τις προσβλητικές δημόσιες δηλώσεις της κατά των εξεγερμένων και να καλέσει σε εκλογές νωρίτερα, αρχικά τον Απρίλη του 2024 και στη συνέχεια τον Δεκέμβριο του 2023, με τους εξεγερμένους ωστόσο να μην πτοούνται. Η πλειοψηφία του Κογκρέσου αποφάσισε να μπλοκάρει

οποιαδήποτε συζήτηση για το θέμα των πρόωρων εκλογών έως τον Αύγουστο και η κυβέρνηση να παρατείνει την κατάσταση έκτακτης ανάγκης σε αρκετές περιοχές της χώρας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πρόκειται για ακόμα ένα επεισόδιο στην μακρά παράδοση εξεγέρσεων και αριστερών κυβερνήσεων στη Λ.Αμερική, ιδιαίτερα την τελευταία 20ετία. Μόνο μετά το 2019 έχουμε ήδη ένα νέο κύμα με ξεσηκωμούς στον Ισημερινό και τον Παναμά που πέτυχαν νίκες απέναντι σε νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις, την εξέγερση στην Αϊτή, εξεγέρσεις που συνοδεύτηκαν με κυβερνητικές αλλαγές και προοδευτικές κυβερνήσεις σε Περού, Βολιβία, Χιλή, Ονδούρα και Κολομβία. Ακόμα και να ξεθυμάνει η εξέγερση στο Περού χωρίς να πετύχει οτιδήποτε, είναι σημαντικό γιατί η αντίσταση λαμβάνεται υπόψη από τα αφεντικά στο Περού αλλά μπορεί να ιδωθεί και σε ευρύτερο πλαίσιο: οι ΗΠΑ συνεχίζουν να χάνουν τον έλεγχο στην πάλαι ποτέ «αυλή τους», τη Λ.Αμερική, τα ερείσματά τους αποδυναμώνονται, δυσκολεύονται να παρέμβουν σε χώρες όπως η Κούβα και η Βενεζουέλα και αποθαρρύνονται ακόμη να επέμβουν στην Αϊτή παρά τις προθέσεις τους. Επιπλέον ο κύκλος των στρατιωτικών και θεσμικών πραξικοπημάτων που στήριξαν στην Ονδούρα (2009), την Παραγουάη (2012), τη Βραζιλία (2016) και τη Βολιβία (2019) έχει εν μέρει εξουδετερωθεί. Η φωτιά συνεχίζει να καίει σε όλη τη Λ.Αμερική, που συνεχίζει να προσφέρει υποδείγματα αντίστασης, με το Περού να προσφέρει ακόμα μια εστία. Είμαστε αλληλέγγυοι στον εξεγερμένο λαό του Περού, που δείχνει τον δρόμο απέναντι στους δικούς μας δεξιούς και φιλοχουντικούς του Μητσοτάκη που κυβερνούν αντιδραστικά και αντιλαϊκά, βυθίζοντας ακόμα περισσότερο τον κόσμο στη φτώχεια, την ακρίβεια και προωθώντας τη διάλυση του δημοσίου τομέα και ό,τι απέμεινε από το κοινωνικό κράτος. Το νέο κύμα φτώχειας και ακρίβειας που βιώνουμε ισοδυναμεί με νέο Μνημόνιο, ακόμα και αν δεν το αποκαλούν έτσι.

Για άλλη μια φορά αποδεικνύεται ότι τα πραξικοπήματα δεν ανήκουν (μόνο) στο παρελθόν αλλά (και) στο εγγύς μέλλον. Όσους «δύσπιστους» θεωρούν βέβαια ότι η Λ.Αμερική είναι κάτι «διαφορετικό» και δε μας αφορά, τους παραπέμπουμε στην απόπειρα πραξικοπήματος του Τραμπ στις ΗΠΑ, στην μεγάλη ενίσχυση της Ακροδεξιάς που καταλαμβάνει πλέον και κυβερνητικές θέσεις στη δυτική Ευρώπη, στη νομιμοποίηση ένοπλων ναζιστικών συμμοριών κ.ά. Στην τρομοκρατία των τραπεζών, τις απειλές για πραξικόπημα και αντίδραση της αστικής τάξης το καλοκαίρι του 2015 στην Ελλάδα, επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ την περίοδο του δημοψηφίσματος.

Από την άλλη πλευρά, η αντίσταση και οι εξεγέρσεις αποδεικνύονται εξίσου «εγγενείς» στον καπιταλισμό, παράγονται από τις μεγάλες ταξικές αντιθέσεις, τη συσσώρευση καταπίεσης, αγανάκτησης και κοινωνικής αδικίας και αποτελούν τη μόνη ελπίδα για φιλολαϊκές εξελίξεις. Όταν εισβάλλουν στο προσκήνιο, οι συσχετισμοί ανατρέπονται, μεγάλες και

ελπιδοφόρες ανακατατάξεις δημιουργούνται, είναι ο μόνος τρόπος για να φοβηθούν και να υποχωρήσουν οι από πάνω, αλλά ακόμα κι όταν το κάνουν είναι προσωρινό…

Η ιστορία του αριστερού κόμματος «Νέο Περού» και ο Καστίγιο θυμίζουν σε μεγάλο βαθμό τον ΣΥΡΙΖΑ, αν και σε πιο ριζοσπαστική εκδοχή. Και ο ΣΥΡΙΖΑ το 2012 είχε αριστερό-ριζοσπαστικό πρόγραμμα περιμένοντας ένα μικρό ποσοστό στις πρώτες εκλογές. Όταν όμως στον α' γύρο βγήκε 2η δύναμη με 17% και μεταξύ α' και β' εκλογικού γύρου έκανε αγώνα εξευμενισμού της αστικής τάξης και του κράτους, «στρογγυλεύοντας και ρεαλιστικοποιώντας» το πρόγραμμά του, ενώ έβγαζε πανικό στην ιδέα ότι θα νικήσει στις β' εκλογές, με το γιγάντιο εργατικό-λαϊκό κίνημα κατά των μνημονίων (2010-2012) να είναι νωπό. Η διαφορά ριζοσπαστισμού δεν βρίσκεται στην ποιότητα του ηγέτη, τις προθέσεις ή το πρόγραμμα, αλλά στη διαφορά φάσης: ο ΣΥΡΙΖΑ («ευτυχώς» για τον ίδιο) το 2012 βγήκε 2ος, είχε τον χρόνο να χτίσει δεσμούς με την αστική τάξη και το κράτος, να προετοιμάσει και οργανώσει τη δεξιά στροφή, να ελέγξει το κόμμα, να αποστασιοποιηθεί από το κίνημα και το 2015 να είναι πιο «ώριμος» από τον Καστίγιο να κυβερνήσει «υπεύθυνα» για το σύστημα και ανεύθυνα για τον απλό κόσμο. Ωστόσο το αποτέλεσμα και στις δυο περιπτώσεις ήταν παρόμοιο: ο συμβιβασμός, η αθέτηση και η διάψευση των λαϊκών προσδοκιών.

Χρειάζεται λοιπόν να χτίσουμε από τα κάτω μια άλλη Αριστερά, μια πολιτική δύναμη με στρατηγική να ανατρέψει την αστική τάξη και το κράτος και όχι να το «χρησιμοποιήσει σε φιλολαϊκή κατεύθυνση», κάτι που αποδεικνύεται ξανά και ξανά πιο ουτοπικό από τον «ανέφικτο» σοσιαλισμό… Άλλωστε ακόμη και ένα νέο Σύνταγμα δεν θα έλυνε «από μόνο του» κανένα από τα προβλήματα των εργατών και των αγροτών, όσο η οικονομική εξουσία παραμένει στα χέρια της αστικής τάξης. Δοκιμάστηκε ήδη σε άλλες χώρες της Λ.Αμερικής χωρίς να σημάνει την ουσιαστική βελτίωση του λαϊκού βιοτικού επιπέδου. Για να υπάρξουν ουσιαστικές κατακτήσεις χρειάζεται η κινητοποίηση της εργατικής τάξης αλλά και μια πολιτική δύναμη που θα στηρίζεται

πάνω της και θα έρθει σε ρήξη με την ντόπια ολιγαρχία και το κράτος, αντί γι’ αυτό που παρακολουθούμε διαχρονικά από τις «αριστερές» (στα λόγια) κυβερνήσεις –και ιδιαίτερα στη Λ.Αμερική τα τελευταία 20 χρόνια-, δηλαδή την προσπάθειά τους να κυβερνήσουν το υπάρχον κράτος, να συμβιβάσουν τα ταξικά συμφέροντα και να εξευμενίζουν την αστική τάξη με υποχωρήσεις με αποτέλεσμα την ήττα και την απογοήτευση.

_____

*Το Περού ήταν παραδοσιακό στήριγμα των ΗΠΑ στη Λ.Αμερική κι εκεί διακυβεύονται τεράστια συμφέροντα αμερικανικών πολυεθνικών, ιδιαίτερα στα ορυχεία, καθώς το Περού είναι η δεύτερη σημαντικότερη χώρα παραγωγός χαλκού στον κόσμο, η τρίτη στο ασήμι και η πέμπτη σε χρυσό, με την επέκταση των εξορύξεων μάλιστα να δημιουργεί σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα στη χώρα.

οι φωτογραφίες από τις χθεσινές κινητοποιήσεις https://www.instagram.com/photography_tbb/?igshid=ZDdkNTZiNTM%3D